

Egy kamion – 71 halott Kegyetlen, profitorientált embercsempészek, akik nem válogatnak a módszerekben

One truck – 71 dead
Cruel, profit-driven smugglers who are indiscriminate
in their methods

Hertelendi Lajos

Dr. kooperatív szerkesztő, rendőr alezredes
Belügyminisztérium,
Belügyi Szemle Szerkesztőség
hertelendi.lajos@bmszsf.hu

Absztrakt

Cél: A tanulmány a 71 halálos áldozattal járó, a sajtó által „halál furgon” ügyként emlegetett tragédiával foglalkozik. Az eset nagy médiavisszhangot kapott, számtalan cikkben foglalkozott a nyomozással a magyar és a külföldi sajtó is. Azt, hogy a rendőrség milyen nyomozati cselekményeket folytatott, milyen eredményre jutott a büntetőeljárás a Készenléti Rendőrség Nemzeti Nyomozó Iroda (KR NNI) állományában dolgozó kolléga által készített diplomamunka anyagán keresztül mutatom be.

Módszertan: A tanulmány leíró jellegű elméleti kutatás.

Megállapítások: A tanulmány olyan érdekes bűnesetet dolgoz fel, amely ismételten rávilágít a szervezett bűnözés kérdéskörére, a gátlástalan és embertelen bánásmódra, amelyekkel az embercsempész csoportok, milliós haszonra szert téve, szinte háborút folytatnak a határon szolgálatot teljesítő rendvédelmi erőkkel a profitért, nem törődve az emberi méltósággal és az élethez való joggal.

Érték: Az eset feldolgozása szélesebb közvélemény körében is érdeklődésre tarthat számot, de az olvasók, a kutatók és a hallgatók is profitálhatnak a feldolgozásából.

1 Bányi Péter rendőr őrmagy a Készenléti Rendőrség Nemzeti Nyomozó Iroda Nemzetközi Bűnözés Elleni Főosztály I. Bűnüldözési Osztály osztályvezető-helyettese által készített diplomamunka, amely „Az embercsempészség bemutatása a szervezett bűnözés oldaláról a 71 halálos áldozattal járó »parndorfi-eset« kapcsán” címmel készült.

Kulcsszavak: szervezett bűnözés, embercsempészet, halálkamion, profit

Abstract

Aim: I am dealing with the tragedy involving 71 deaths, referred to by the press as the ‚death van’ case. The case received a lot of media coverage, with numerous articles in the Hungarian and foreign press. I present the investigative actions taken by the police, the results of the prosecution and the international cooperation through a thesis prepared by a colleague from the KR NNI (National Investigation Bureau of the Rapid Response and Special Police Service).

Methodology: The study is descriptive theoretical research.

Findings: The study reveals an interesting criminal case which highlights once again the issue of organised crime, the unscrupulous and inhumane treatment of people smuggling groups, who gain millions in profit, almost waging war on the non-profit police forces serving at the border, with no regard for human dignity and the right to life.

Value: The processing of the case may also be of interest to the wider public, but readers, researchers and students can also benefit from it.

Keywords: organized crime, human trafficking, death truck, profit

A bűnügyi szolgálat területén hosszú éveket töltöttem el a városi, megyei, bűnügyi szakterületen, később pedig a határőrség bűnügyi és felderítő szerveinél, amelynek során rengeteg bűnesettel találkoztam. Számos sértettet, tanút, gyanúsítottat hallgattam ki, és számos sorsot, élettörténetet ismertem meg. A 2002-es évben – még Magyarország EU-s csatlakozását megelőzőleg – egy olyan külföldiekből álló szervezett bűnözői csoportot sikerült kollégáimmal elfognunk, és rájuk bizonyítanunk a bűnszervezetben elkövetett embercsempészetet és más bűncselekményeket, amely események már akkor előrevetítették, hogy ezen a területen Magyarország bűnüldözési hatóságainak komoly feladatai lesznek a jövőt illetően is. Aktív, 2010-ig terjedő bűnügyes pályafutásom során, akár a rendőri vagy a határőri munkámra gondolok, és a sértetti vagy az elkövetői oldalt tekintem át, sok – erőszakos – bűncselekmény felderítésében vehettem részt, mégis a 2015. augusztus 26-i, „parndorfi-eset” az eddigi legborzasztóbb, legkegyetlenebb és egyben leggátlástalanabb elkövetési mód volt az, amelyről már csak közvetett módon, a tudományos és szakmai munka látcsövén keresztül a sajtóból, és a bűncselekmény lezárása után, az esetet feldolgozó kolléga segítségével találkoztam, de erre nincsenek szavak.

„Nem adhat nekik vizet, nincs semmi! Csak vezessen, és ha meghalnak, akkor majd Németországban kirakja őket az erdőben! [...] Azt akarom, hogy haljon meg mind! Ezt akarom! [...] Nem nyithatja ki az ajtót, ő nem teheti!” – hangzottak el a bűncselekménnyel később meggyanúsított afgán állampolgár szavai 2015. augusztus 26-án, amikor bolgár bűntársa beszámolt neki a – későbbi – „halálkamionba” bezárt, már hosszú ideje segítségért könyörgő, üvöltő gyermekek, nők és férfiak jajveszékeltéséről.

A bűntény kapcsán a bűnügyi gépezet maximális fordulatszámom működött az első pillanattól fogva. A gyors és hatékony együttműködés, információgyűjtés eredményeként, amelyet közel 80 kolléga végzett el, más eredményre nem is lehetett jutni, mint arra, hogy az alapos gyanú szövege az elfogott szervező esetében az alábbiak szerint szólt: az „*általa elkövetett cselekmény alkalmas felbujtóként, különös kegyetlenséggel, több ember, részben 14. életévét be nem töltött személy sérelmére elkövetett emberölés büntetvének megállapítására*”. A gyanúsítás szövegét közlő rendőr kolléga így jellemezte a közlés után látott nonverbális és verbális kommunikációt: „*Az elkövető arcára fagyott mosolyt és döbbenetet nehéz lenne szavakba önteni, még a jelen lévő meghatalmazott védő is lesütött szemmel csak annyit tudott hozzáfűzni, hogy Őrnagy Úr! Ez rosszabb, mint amire számítottunk*”.

Azt gondolom, hogy a szervezett bűnözés és bűnszervezet fogalmai, a bűnelkövetés kérdése ebben az esetben meg sem kérdőjelezhető. Csak gondoljunk bele a 71 elhunyt személy különböző származására, életkorára, az egy közösségbe történő megszervezésükre, egybeterelésükre, majd szállításuk végrehajtására, és mindezt úgy, hogy már a kamionba történő elhelyezésük pillanatában sem sok remény volt arra, hogy élve szállhatnak ki a gépjárműből, amelyen a levegővételi lehetőség a nullával volt egyenlő. Mindezek után másnap gátlástalanul további 65 embert hasonló felépítményű gépjárművel és módszerrel szállítottak szintén Ausztriáig, amelynek során csak azért nem torkollott tragédiába a szállítás, mert sikerült a felépítményen lyukat ütni, és az ajtót több alkalommal is kirúgni a migráns személyeknek.

A szervezett bűnözés meghatározása

A szervezett bűnözésnek nincsen általánosan elfogadott definíciója. Magát a jelenséget mégis többen, többféle megközelítésből próbálták azonosítani, jellemezni hazánkban is.

Dános Valér (1996) társadalmi és kriminológiai megközelítése szerint „*A szervezett bűnözés egy adott társadalom össz-bűnözésének sajátos alstruktúrája,*

amelyet azoknak a hivatásos bűnözőknek a bűncselekményei képeznek, akik valamely bűnöző társulás tagjaként (vezetőjeként) tervszerűen, tagolt munkamegosztás, és magas fokú konspiráció mellett valósítják meg bűncselekményeiket”.

Korinek László (1996) fogalma alapján „a hatályos jogszabályok szerinti tiltott szükségletek kielégítésére irányul, a lehető legkisebb kockázatvállalás mellett a leggyorsabb és a lehető legnagyobb profitra törekszik, a bűnözői csoportokon belüli szakosodás, specializáció figyelhető meg, a szervezett bűnöző tevékenységét „foglalkozásként űzi, és nem is áll szándékában, hogy törvényes úton biztosítsa a létfenntartását”, jellemző az erőszak, a bűnöző társulás tevékenysége során. Ez érdekérvényesítést és fegyelmezést egyaránt szolgálhat, - megfigyelhető a legális és illegális tevékenységek egyidejű jelenléte, a tevékenység nemzetközi, határokon átnyúló jellege”.

Természetesen további fogalmi meghatározások is születtek a szervezett bűnözés meghatározása kapcsán, viszont e két fogalom az embercsempészet minden tevékenységi formájának gyakorlati megjelenését átfogja. A fogalom tisztán látása érdekében a szervezett bűnözés céljának ismerete sem hagyható figyelmen kívül.

A szervezett bűnözés céljai

A szervezett bűnözést, illetve annak célrendszerét főként a gazdasági életből átvett alábbi fogalmi ismérvekkel határozhatjuk meg:

- Extraprofit elérése. Szervezettségi szinttől, mérettől, tevékenységtől függetlenül valamennyi bünszervezet extraprofit realizálására törekszik. Ezen cél elérésének van alárendelve a szervezet kialakításának modellje, a végrehajtandó bűncselekmények kiválasztása, a résztvevők létszáma, az infrastruktúra kiépítése, valamint a szervezeten belüli elosztási viszonyok meghatározása.
- Monopolhelyzet kialakítása. Alapvető gazdasági törvényszerűség, hogy aki az adott piacon monopolhelyzetet élvez, lehetősége nyílik a kereslet-kínálat viszonyának befolyásolására, ezáltal az árak meghatározására. A monopolhelyzet torzítja, esetenként kizárja a piacgazdaságra jellemző, nagyjából azonos esélyeken alapuló versenyhelyzet létrejöttét. A monopolhelyzet szándékos kialakítása során találkozhatunk leggyakrabban a bünszervezet erőszakos arculatával. A legális piaci szereplő számára az ilyen esetekben válik nyilvánvalóvá, hogy bűnözői csoporttal került kapcsolatba.
- Legális gazdasági struktúrák felhasználása. Nyilvánvaló tény, hogy a szervezett bűnözés mélyen konspirál valódi természetének elfedése érdekében, viszont létkérdés számára, hogy a bűnös úton szerzett javakat a legális

gazdaságba átmentve, azt tisztára mossa, illetve újabb extraprofitra tegyen szert az immár legálisan működő gazdasági vállalkozásai nyomán. Az így létrejövő gazdasági egységek a betéti társaságtól, a transzkontinentális nagyvállalatig terjedhetnek.

- Strukturált bűnözés. A szervezett bűnözés – mint ahogyan a nevében is szerepel – minden esetben egyfajta struktúrát, hierarchikus feltételt eredményez. A szervezeti struktúra tagoltsága függ a bűnszervezet fejlettségi szintjétől, a résztvevők létszámától, illetve a tevékenységi körtől. Jelentős hatása van a bűnszervezet működési hatékonyságára az úgynevezett holdudvarnak, mely olyan külső támogatókból áll – jogászok, pénzügyi-gazdasági szakemberek, kormányzati, közigazgatási szférában részt vevők –, akik nem tagjai a bűnszervezetnek, de magas fokú képesítésük, képességük, széles körű kapcsolatrendszerük felhasználásával támogatják a bűnszervezetet annak stratégiai céljai elérésében.

E négy általános jellegű ismérv segítségével behatárolhatók azok a bűnözői csoportok, melyek átléptek egy szervezési szintet, és velük szemben mélyebb, részletesebb vizsgálatra van szükség annak érdekében, hogy eldönthető legyen valóban szervezett bűnözői csoporttal állunk szemben (Sárkány, 2012).

Embercsempész bűnszervezetek jellemzői

A KR NNI által folytatott eljárások tapasztalatai alapján az embercsempész bűnszervezetekkel szemben az alábbi jellemző sajátosságok állapíthatók meg.

- Összetételüket tekintve az embercsempész-szervezetek elsősorban vérségi (rokon) vagy etnikai alapon szerveződnek. A bizalom alapját a származási kötelék, a közös eredet, az azonos gyökerek határozzák meg. Az embercsempészes elkövetésében szervezői és irányítói szerepkörben tevékenykedők származási országa többségében megegyezik a csempészett személyekével (afgán, koszovói, albán, pakisztáni), és a bűnszervezetek tagjai az illegális migráció útvonalán elhelyezkedő országok mindegyikében jelen vannak. A szervezett bűnözői csoportok nem túl tagoltak, a vezető személyéhez kapcsolódik néhány bizalmi személy, akik közvetlenül kapcsolatot tartanak az elkövetés folyamata során megjelenő kiindulási, tranzit- és célországokban lévő személyekkel, akiknek feladata az alábbi tevékenységekre osztható:
 - toborzó személyek a kiindulási országban;
 - szállító személyek és szállást biztosító személyek a szomszédos országban (Románia, Szerbia, Horvátország);

- a zöldhatáron való átjutást biztosító személyek (sétáltatók);
 - a továbbszállítást végző (magyar vagy a célországból ideérkező külföldi) személyek;
 - esetlegesen a továbbszállítás megszervezéséig elszállásolást biztosító személyek (magánház tulajdonosa, panzió, hotelek munkatársai);
 - a célországokban az illegális migránsokat fogadó személyek.
- Céljaik. A csoportok alapvető célja a vagyoni haszonszerzés, amely a csoportok erősségét és gyengeségét is meghatározza. Erősségük abban rejlik, hogy minél nagyobb számú migránst tudnak eljuttatni a célországba annál nagyobb bevételre tesznek szert.
 - Iskolázottság, műveltség. A bűnszervezetek tagjai általában 18 évnél idősebbek, a felső korhatár azonban egyre inkább kitolódik. Az elkövetők iskolai végzettsége általában igen alacsony.
 - Konspirációra törekvés. A bűnszervezet tagjai egymás közötti kommunikációjuk során is fokozottan figyelnek a konspirációra. Az általuk használt technikai eszközön (mobiltelefonok, rádiók) a lehető legszükségesebb információk hangoznak el, és nagy részben azok is előre megbeszéltek „virágnyelven”. A különböző kommunikációs eszközöket gyakran cserélik, úgynevezett „munkatelefonokat” használnak, valamint kombinálják az eszközök alkalmazását², továbbá egyre több elkövető tudatosan használ az ellenőrizhetőség megnehezítése miatt különböző internetalapú infokommunikációs platformokat.³

A személyes megbeszéléseket, találkozókat általában félreeső, jól belátható te-repszakaszokon vagy kis forgalommal bíró kávézóknak, pubokban, éttermekben, esetleg magánlakásokon hajtják végre. A konspirációs törekvéseket jól mutatja, hogy az embercsempész-szervezetek is – lehetőségükhöz képest – igyekeznek a végrehajtói körben is viszonylag állandó tagokkal, megbízható, „kipróbált” emberekkel dolgoztatni.

A migránsokat „eligazítják”, így gyakran valótlan tartalmú vagy kevés konkrét adatot tartalmazó vallomást lehet tőlük beszerezni.

A bűncselekmények résztvevői a telefonjaikat és járműveket rendszeresen cserélik, a sétáltatók gyakran csuklyát vagy maszkot viselnek, megnehezítve ezzel a beazonosításukat. Folyamatosan figyelik és reagálnak a hatósági tevékenységekre,

2 Például az elkövetés folyamatában nem ritka, hogy az induláskor a kapcsolatfelvétel mobiltelefonon vagy interneten kezdődik, de az elkövetés ideje alatt megtörténik a munkatelefonok vagy rádió adó-vevők kiosztása, és a párbeszéd már csak ezen az eszközökön zajlik.

3 Például Viber, WhatsApp, Messenger, Facebook stb.

új útvonalakat és módszereket keresnek és fejlesztenek ki a csempészés sikeres végrehajtása érdekében.⁴

- Korrupcióra törekvés. A bűnszervezetek tagjai folyamatosan törekednek a hivatalos személyek megvesztegetésre. Ezek jellemzően a határátkelőhelyeken dolgozó hivatásos dolgozók, akiktől pénzért várják el a feladatukba tartozó ellenőrzés vagy adott esetben intézkedés mellőzését, „elmulasztását”.
- „Alkalmazottak”. A szállításokban sofőrként szerepet vállaló személyek körében az elmúlt időszakban jelentősen megnőtt a román és a bolgár sofőrök száma, de jelen vannak a célországok területén élő, ott már valamilyen huzamos tartózkodási jogcímmel rendelkező (szír, afgán, pakisztáni, tunéziai) személyek is. Az utóbbi időszakban az embercsempész szervezők egyik legnagyobb problémájává vált a megfelelő számú sofőr beszerzése, ezért gyakran rutintalan, első bűncelekményt elkövető sofőröket alkalmaznak, bérelt autókat vesznek igénybe⁵. A sofőrök állampolgársági kategóriája is rendkívül változatos. A magyar elkövetők mellett megtalálhatók szerb, horvát, szlovák, osztrák, német spanyol, dán, olasz, szlovén, francia, svájci állampolgárságú elkövetők is. A sofőrök mellett kísérorautókkal (elő- és utófutó) törekednek a szállítás biztosítására, annak a célországba történő sikeres megérkezésére.
- Vagyonkezelés. A pénzek mozgatását a szervezet tagjai igyekeznek olyan módon megoldani, hogy az az ellenőrzést végző szervek részére lehetőleg láthatatlan maradjon. Ezért a pénzcserre elsősorban kézből-kézbe⁶ történik. Amennyiben a személyes találkozó nem megoldható, akkor a legkedveltebb pénzáttalási forma a Western Union és a MoneyGram⁷ szolgáltatás, ugyanakkor a legrégebb és legkonspiratívabb módszer a „letétbe helyezés”⁸ is igen jellemző.

4 Például határterületen nagy teljesítményű terepjárókkal történő szállítás a mélységi átrakóhelyhez, olasz honosságú „kulcsos autók” szállítójárműként történő alkalmazása, nemzetközi buszon, teherautóban történő szállítás stb.

5 Ennek következményeként egyre több olyan közúti balesetet regisztrálnak, amikor a sofőr vezetői rutintalansága, fáradtsága miatt balesetet okoz, és a személygépkocsiban, mikrobuszban utaztatott migránsok súlyos sérüléseket szenvednek, illetőleg elhaláloznak.

6 Az utóbbi időben elsősorban az ázsiai bűnszervezetek esetében volt megfigyelhető, hogy ilyen pénzfutári feladatok végrehajtására előszeretettel alkalmaznak fiatal nőket.

7 Ezen szolgáltatás révén lehetőség nyílik arra, hogy a világ bármely országából rendkívüli gyorsasággal küldjenek bárki részére bármekkora összeget. Az ilyen átutalások esetén előre megbeszélt nevek és kódok segítségével történik a pénz felvétele. A pénzfelvétel nem a szervezők, hanem a végrehajtók vagy az általuk megbízott irreleváns személyek hajtják végre, így a pénzváltóknál esetleg elhelyezett kamerafelvételek sem értékelhetők.

8 Például Törökországban és Görögországban olyan utazási irodák működnek, ahol a migránsok letétbe helyezik a csempészésért járó pénzt, amit csak a célországba kiérkezéskor vagy a tranzitálás különböző fázisaiban kap meg a csempész. Ez garantálja az „üzletet” migráns és csempész között. Ezért sok esetben nincs is szükség pénztalálásokra, hiszen a csempész egyszerűen besétál a bizalmi letéteshez és felveszi a pénzt, így bizonyítékok sem keletkeznek.

A szervezők a pihentetők, sétáltatók, szállítók és egyéb segítők részére ritkán fizetik ki egy összegben a bűncselekmény elkövetéséért járó összeget. Általában előleget és az elkövetéssel járó költségeket fizetik ki előre⁹. Bevett szokás, hogy a szállítók a célországot elérve és a migránsokat megadott helyen kitevé, azonnal jelentik a sikeres „lepakolás” megtörténtét a szervezőnek, aki az információt a migránsokon keresztül ellenőrzi. Csak sikeres szállítás esetén történik meg a teljes összeg kifizetése, vagy még aznap vagy a szállítástól hazaérkezést követő legrövidebb időn belül. Ebben az esetben a szállítást végzők közül egy személy kapja meg a teljes összeget, aki gondoskodik a többi résztvevő felé történő továbbosztásról.

A fenti ismérvek összegyűjtése több éves, kitartó, professzionális nyomozói munka eredménye, a KR NNI illetékes munkatársainak, szakembereinek kitűnő tevékenységét, elhivatottságát bizonyítja.

A 71 halálos áldozattal járó „parndorfi-eset” bemutatása

A 2015 első félévében tapasztalt egyre fokozódó migrációs nyomás hatására a Kormány 2015. június 17-én döntött a magyar-szerb határszakasz fizikai lezárásáról. Az Országgyűlés 2015. július 6-án fogadta el az államhatárról szóló törvény módosítását tartalmazó 2015. évi CXXVII. törvényt, amely szerint Magyarország határvonalától számított tíz méteres sáv „az államhatár rendjének védelmét biztosító létesítmények” építése, telepítése és üzemeltetése céljából igénybe vehető.

Ennek értelmében 2015. július 13-án Mórahalom térségében megkezdődtek a kerítésépítési munkálatok. A határ lezárásának hírére, valamint a határterületen ténylegesen megkezdett munkálatok hatására egyre több migráns érkezett a magyar-szerb határra, hogy a kerítés megépítésének befejezése előtt, vagyis a tényleges fizikai határzár bevezetését megelőzően Magyarországon keresztül tovább folytassák útjukat a célország felé. A többezres nagyságú, szerb-magyar határterületre érkező illegális bevándorló szállítását az embercsempészek minél nagyobb rakodótérrel bíró tehergépjárművekkel próbálták megoldani. Kihasználva az „utasok igyekezetét” és kiszolgáltatott helyzetét, a járművekbe egyre több és több személyt zsúfoltak az életet, testi épséget, személy- és vagyonbiztonságot nem kímélve, pusztán az óriási anyagi haszonszerzés, az extraprofit elérése érdekében.

9 Például autópálya-matrica, gépjárművek kölcsönzési díja, üzemanyagköltség stb.

Az eset leírása

2015. augusztus 27-én 14.00 óra körüli időben az osztrák társszervektől hivatalos értesítés érkezett Magyarországra, miszerint az A4-es autópálya Bécs irányába tartó szakaszán (Parndorf település közelében), az autópálya leállósávjában egy elhagyott zárt, hűtős felépítményű, „Z” ideiglenes magyar forgalmi rendszámú, Volvo típusú tehergépjárművet találtak a szolgálatban lévő rendőrjárőrök, melynek elsődleges átvizsgálása során annak rakterében legkevesebb 20 fő halott személyt találtak. A tehergépjármű utasterének átvizsgálása során előkerült egy gépjármű adás-vételi irat, mely alapján a jármű egy S. K. H. monogramú személyhez, illetve a vásárlás helye alapján Kecskemét városához köthető. Bár az elhalálozás helye ekkor még ismeretlen volt, az osztrák hatóság értesítésében foglaltak alapján – a csempészármű magyarországi kötődése miatt – alapos gyanú merült fel arra vonatkozóan, hogy a járműben megtalált elhunytak csempészése Magyarországon keresztül történt, ezért a KR NNI Nemzetközi Bűnözés Elleni Főosztály Illegális Migráció Elleni Osztályának vezetője soron kívüli nyomozást rendelt el a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 353. §. (1) bekezdésbe ütköző, és (2) bekezdés a) pontja, valamint a (3) bekezdés a) és d) pontjai szerint minősülő – az államhatár átlépéséhez, több személynek segítséget nyújtva, a csempésztett személy sanyargatásával, üzletszerűen – a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 459. § 1. pontjára figyelemmel, bünszervezetben elkövetett embercsempészés büntett elkövetésének megalapozott gyanúja miatt. És ezzel egy időben „beindult a gépezet”.

Az osztrák hatóságok által rendelkezésünkre bocsátott adatok alapján azonnal ellenőrzésre került a kérdéses jármű, és az útvonalkövetés alapján megállapításra került, hogy a gépjármű folyamatos haladás mellett az M5, M0 és M1 autópályákon közlekedett Hegyeshalom irányába. A beszerzett információk megerősítették annak gyanúját, hogy a járművel Kecskemét kiindulási hellyel, a szerb-magyar államhatár közelében Magyarországra illegálisan bejutatott harmadik országbeli állampolgárokat vettek fel, és őket a fent említett útvonalon Ausztria területére szállították. A bűncselekmény elkövetéséhez használt „Z” ideiglenes forgalmi rendszámmal felszerelt gépjármű tulajdonjogának ellenőrzése érdekében azonnal sor került a Kecskeméti Járási Hivatal megkeresésére, ahol megállapításra került, hogy a kérdéses Volvo FL608 típusú tehergépkocsit 2015. augusztus 24-én egy lajosmizsei kft. értékesítette a későbbi gyanúsítottak részére. A már rendelkezésre álló információkon keresztül további adatok és konkrét bizonyítékok kerültek beszerzésre, amelyek az embercsempész-szervezetben lévő vezetők és tagok beazonosításához vezetett.

Mindeközben folyamatos információcserét folytattunk az osztrák társszervekkel, akik 2015. augusztus 27-én 20.00 óra körüli időben hivatalos feljegyzésben tájékoztattak bennünket a bűncselekménnyel kapcsolatba hozható személyek – G. M. I., S. K. H. és T. G. T. bolgár állampolgárok, valamint L. S. afgán állampolgár – adatairól, továbbá arról, hogy velük szemben európai elfogatóparancs kiadása, valamint azoknak a magyar hatóságok felé történő megküldése folyamatban van. A kapott adatok alapján több rendőri szerv kezdte meg a látókörbé került személyek azonnali priorálását, bejelentett lakcímük ellenőrzését, valamint tartózkodási helyük megállapítását, továbbá széles körű adatgyűjtést folytattak a bűncselekménnyel összefüggésbe hozható további személyek beazonosítása és elfogása érdekében.

A büntetőeljárás elősegítése, a szükséges bizonyítékok beszerzése és a nyomozás eredményes befejezése érdekében a Kecskeméti Járási Ügyészség, amely végig a „nyomozás uraként” járt el az ügyben, és képviselte később a vádat – ebben a minden bizonnyal több szempontból is embert próbáló időszakban, akár a határeseményeket, akár magát az ügyet tekintjük –, nem kis konfrontációnak tette ki magát.

Az elfogott bolgár, arab származású személyekkel szemben megalapozott bizonyítékok és adatok álltak rendelkezésre, amelynek eredményeként előzetes letartóztatásuk elrendeléséhez kétség sem fért. A „telefonanú” is eredménnyel működött közre az eset kapcsán, hiszen 2015. augusztus 28-án bejelentés érkezett, mely szerint a bejelentő érdemi információval tudott szolgálni a Parndorf közelében megtalált teherautóval kapcsolatban. A bejelentő elmondta, hogy Bécs irányából tartott Magyarországra 2015. augusztus 27-én, amikor a Bécs felé tartó sávban 10.00–10.20 óra körüli időben – Parndorf környékén – egy személyt látott gyalogolni a zajszigetelő fal mellett, valamint látott a leállósávban egy gőzölgő elejű, zárt, régi típusú teherautót, melyet fényképről a „Z” forgalmi rendszámú Volvo teherautóval egyezőként azonosított. Később a tanú személyesen, fényképről történő felismerésre bemutatás során I. N. S. bolgár állampolgárban ismerte fel nagy bizonyossággal azt a személyt, akit az osztrák autópályán látott sétálni Bécs irányába.

A magyar eljárással párhuzamosan Ausztriában is folyt a nyomozás, ahol több emberen elkövetett emberölés miatt rendeltek el ez ügyben nyomozást. Mind az osztrák hatóságoktól, mind az Europol csatornán keresztül több más Európai Uniói tagállamtól áradtak az ügyben az információk, melyeket összevetve a magyarországi nyomozás során beszerzett adatokkal, információkkal, bizonyítékokkal körvonalazódott az a kép, hogy a 71 személy halálának bekövetkezésében „szerepet játszó” gyanúsítottak egy határokon átnyúló, több országot érintő embercsempész-bűnszervezet tagjai. A bűnszervezet azonosított

tagjainak elfogása és őrizetbe vétele, majd előzetes letartóztatásba helyezésük ugyan megtörtént, de továbbra is tisztázásra várt a legfontosabb kérdés – a kinek mi volt a szerepe az elkövetésben, vannak-e további bűntársak, milyen bűncselekményeket követtek el kérdések mellett –, hogy hol, melyik ország területén következett be a 71 csempészett személy elhalálása.

Tekintve, hogy ennek megállapítása szakértői kérdés, mely figyelemmel a halottak számára, megtalálási körülményükre az általános eljáráshoz képest komplexebb, bonyolultabb, hosszabb ideig tartó folyamatot feltételezett, ezért arra kellett törekedni, hogy a magyar nyomozást mindenre kiterjedően, jog- és szakszerűen alkalmazott eljárási cselekményekkel és intézkedésekkel úgy hajtsuk végre – az emberölés Magyarországon történt elkövetésének megállapítása esetén is –, hogy a széles körben beszerzett adatok alkalmasak legyenek a megfelelő tényállás bizonyítására és az elkövetők felelősségének megállapítására.

Az osztrák nyomozásban beszerzett szakértői vélemények alapján megállapítást nyert, hogy a „Z” forgalmi rendszámú Volvo FL608 típusú hűtőkamionban szállított 71 illegális migráns személy halála a szállítás során már Magyarország területén – legkésőbb a beszállításukat követő három óra elteltével – következett. Ezért az L. S. afgán és S. K. H., G. M. I., T. V. B., valamint I. N. S. bolgár állampolgárságú személyekkel szemben folytatott osztrák büntetőeljárás átadását az Osztrák Köztársaság Szövetségi Igazságügyi Minisztériuma felajánlotta Magyarországnak, mely felajánlást a Legfőbb Ügyészség Kiemelt Katonai Ügyek Főosztálya 2015. november 05-én elfogadta, így ettől kezdve joghatósággal rendelkezünk az emberölés bűncselekmény vizsgálatára. Ezen kívül további büntetőeljárás átvételére vonatkozó felajánlás történt az osztrákok részéről: az Osztrák Köztársaság Eisenstadti Államügyészség az előbbiekben jelölt S. K. H. és T. V. B. bolgár elkövetők vonatkozásában, az osztrák Gols településen 67 migráns jogellenes szállítása kapcsán 2015. augusztus 27-én indult büntetőeljárás átadására tett felajánlást, melyet a Legfőbb Ügyészség Kiemelt Katonai Ügyek Főosztálya 2015. december 03-án fogadott el. Ezen büntetőeljárás egyesítésre került a magyar üggyhöz.

Összegezve azonban elmondható, hogy a szakértői vélemény szerint a 14,26 m² rakterületű hűtőkocsiba beszállított 71 fő halála „különösen gyötrelmes, az élet kioltásával együtt járó kegyetlenséget meghaladó szenvedéssel” következett be. Az elkövetők a migránsok beszállítását követő kb. 50 perc elteltével már pontosan tisztában voltak azzal, hogy a raktérben lévők levegőhiány miatt, az életükért küzdve dörömbölnek, üvöltöttek, továbbá a gépjármű felépítését ismerve azt is nagyon jól tudták, hogy csakis külső segítséggel lehetséges az ajtó kinyitása. Mindezek ellenére a négy gyanúsított egyike sem tett

az ellen semmit, hogy ez a tragédia bekövetkezhesen, sőt a lebukás veszélye és – a sikertelen szállításból adódó – az extraprofittól elesés tudata miatt inkább – belenyugodva magatartásuk lehetséges következményébe – megkísérelték a szállítás befejezését. Végül a kép összeállt, a több ország bűnügyi szerveit is érintő bűncselekmény felderítése, a bizonyítékok rendelkezésre állása, a vallomások alátámasztották a meghalt 71 fő könyörtelen módon történő megölését, amely alapján a bíróság tényleges életfogytiglani szabadságvesztéssel sújtotta az elkövetőket.

Szinte biztosak lehetünk abban, hogy a szervezett bűnözés hazai és nemzetközi szintű további erősödése várható, amely egyrészt a csoportokon belüli létszámnövekedést, valamint a csoportok határokon átnyúló terjeszkedését takarja. A Europol Serious and Organised Crime Threat Assessment (SOCTA) jelentése szerint az Európai Unió területén működő ismert bűnszervezetek száma az elmúlt négy évben 5000-re emelkedett a korábbi 3600-ról, ami jól mutatja a szervezett bűnözés terjeszkedését és az ellenük küzdő hatóságok eredményességét. A jelentés szerint a bűnszervezetek működése egyre inkább nemzetközi jelleget ölt, kiváló kapcsolatrendszerrel rendelkeznek, és a legmodernebb eszközökkel, technikákkal bírnak. Továbbra is a kábítószer-kereskedelem jelenti még mindig a legnagyobb piacot a bűnszervezetek számára, de a „klasszikusnak” mondható szervezett bűnözői tevékenységek mellett egyre nagyobb fenyegetést jelent a kiberbűnözés is. A jelentés ugyanakkor kitér arra is, hogy az illegális migrációval összefüggésben megnőtt az emberkereskedelemmel, embercsempészetrel foglalkozó bűnszervezetek száma.

Mint láthatjuk a szervezett bűnözés él és virul, mellyel szembeni hatékony fellépésre, komoly európai összefogásra és széles körű együttműködési formákra van szükség mind az EU-tagállamok, mind egyéb országok bűnüldöző és igazságszolgáltatási hatóságai között.

Felhasznált irodalom

- Dános V. (1996). A szervezett bűnözés. In Falus J. (Szerk.), *Kriminológiai ismeretek* (pp. 221–225). Corvina Kiadó.
- Korinek L. (1996). A szervezett bűnözés lényegi elemei. In *Harmadik Magyar Jogászegyülés, Balatonfüred, 1996. május 17–19.* Magyar Jogászegylet.
- Sárkány I. (Szerk.), (2012). *A szervezett bűnözés kézikönyve.* Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar.

A cikk APA szabály szerinti hivatkozása

Hertelendi L. (2022). Egy kamion – 71 halott. Kegyetlen, profitorientált embercsempészek, akik nem válogatnak a módszerekben. *Belügyi Szemle*, 70(9), 1873–1885. <https://doi.org/10.38146/BSZ.2022.9.8>